

Stockholms kommun

registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Sjöängsskolan

mats.lundstrom@stockholm.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Sjöängsskolan
i Stockholms kommun

Tillsyn i Sjöängsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Sjöängsskolan besöktes av Skolinspektionen den 21 till den 23 maj 2013.

Fakta om skolan

Sjöängsskolan är belägen i norra Älvsjö i Stockholms kommun. Verksamheten bedrivs i sju olika skolhus fördelade runt två skolgårdar. Skolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-9. I skolan finns bland annat en grupp för nyanlända elever, två särskilda undervisningsgrupper, så kallade samverkansklasser, samt två flexibla särskilda undervisningsgrupper mot årskurs 7-9. Vid tillfället för tillsynen har Sjöängsskolan totalt 729 elever. 67 av eleverna går i förskoleklass. 291 elever deltar i fritidshemmets verksamhet samt 59 elever i den öppna pedagogiska verksamheten.

Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har tre biträdande rektorer. De bildar tillsammans skolledningen. De biträdande rektorerna är operativt ansvariga för elever och personal i sina respektive arbetslag/stadier. Indelningen är förskoleklass, årskurs 1-3 samt fritidshemmet, årskurs 4-6 samt skolmåltid och vaktmästeri och årskurs 7-9. I skolan finns även en pedagogisk ledningsgrupp som förutom skolledningen består av arbetslagsledare som har som uppdrag att leda och samordna arbetslagets arbete tillsammans med de biträdande rektorerna.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012 nådde 41 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik. För riket var motsvarande siffra 72 procent. Av skolans egen sammanställning framgår att 84 procent av eleverna bedömdes nå kunskapskraven i matematik samma år. I ämnesprovet i svenska nådde 75 procent av eleverna i årskurs 3 år 2012 kravnivån på samtliga delprov. Motsvarande siffra i riket var 74 procent. Samma år bedömdes 88 procent av eleverna nå kunskapskraven i ämnet enligt skolans egen sammanställning.

Årskurs 6

För årskurs 6 visar Skolverkets statistik för år 2012 att 84 procent av eleverna nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik. Motsvarande siffra i riket var 79 procent. I skolans egens sammanställning av kunskapsresultaten samma år framgår att 92 procent av eleverna bedömdes nå kunskapskraven i ämnet matematik.

På ämnesprovet i engelska nådde 90 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov. Motsvarande siffra för riket var 87 procent. I skolans egens sammanställning av kunskapsresultaten samma år framgår att 89 procent av eleverna bedömdes att nå kunskapskraven i ämnet engelska.

Vidare framgår av Skolverkets statistik att 79 procent av eleverna nådde kravnivån på det nationella ämnesprovet i svenska, att jämföras med rikets siffra som var 82 procent. I skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten för samma år framgår att 93 procent av eleverna bedömdes att nå kunskapskraven i ämnet svenska.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik för Sjöängsskolan år 2012 var det genomsnittliga meritvärdet 196 meritvärdespoäng. I riket var motsvarande siffra 211. Under de senaste fem åren har meritvärdet på Sjöängsskolan varierat mellan 194 som lägst (år 2010) till 210 som högst (år 2011). Andelen elever i årskurs 9 som nådde målen i alla ämnen läsåret 2011/2012 var 66 procent. Motsvarande siffra för riket var 77 procent.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program år 2012 var 81 procent, att jämföras med rikets siffra som var 87 procent. Andelen elever behöriga till gymnasieskolans yrkesförberedande program var 84 procent. Motsvarande siffra i riket var 88 procent.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Sjöängsskolan visar att skolan behöver vidta åtgärder så att samtliga elever ges förutsättningar att nå kunskapskraven för utbildningen och utvecklas så långt som möjligt.

Av Skolverkets statistik framgår att skolans kunskapsresultat behöver förbättras. Skolans meritvärde har under de senaste fem åren varierat. Både andelen elever som uppnådde kunskapsmålen i samtliga ämnen läsåret 2011/2012 i årskurs 9 och skolans meritvärde ligger under riksgenomsnittet. För år 2012 visar statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 3 att även resultaten i matematik ligger under riksgenomsnittet. I årskurs 6 är resultaten på de nationella ämnesproven bättre och ligger över eller i paritet med rikets siffror. Rektorn säger sig i sammanhanget vara medveten om skolans utmaning att arbeta för högre måluppfyllelse vilket också är ett prioriterat område under läsåret 2012/2013.

Skolan har fem olika särskilda undervisningsgrupper, varav en är en grupp för nyanlända elever. Skälen för att fatta beslut om placering i dessa grupper syns inte i besluten och behöver åtgärdas. Skolans arbete med särskilt stöd behöver utvecklas, bland annat när det gäller åtgärdsprogrammen där innehållet i programmen tydligare behöver kopplas till kunskapskraven. Även elevernas individuella utvecklingsplaner behöver förbättras eftersom de är viktiga instrument för att följa och stödja varje elevs kunskapsutveckling. Det är viktigt att rektorn ser till att samtliga lärare skriver skriftliga omdömen i sina ämnen, vilket är en brist i skolan och som många elever uppmärksammat vid sina utvecklingssamtal. Eleverna behöver i högre grad få tillgång till lärare som har utbildning för den undervisning de bedriver.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det brister i elevernas inflytande över sin utbildning och att de behöver ges större möjligheter till inflytande över sitt eget lärande. Även lärarnas samarbete och ämnessamverkan behöver utvecklas så att eleverna ges större möjligheter att uppfatta kunskapsområden som en helhet. Detta behöver främst utvecklas bland lärarna i årskurs 7-9, i de lägre årskurserna har arbetet kring ämnesövergripande samarbete kommit längre.

Trots att Sjöängsskolan har rutiner och strukturer för skolans kvalitetsarbete visar tillsynen att rektorn behöver ta ytterligare ansvar för att utveckla kvalitetsarbetet, det vill säga följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Till exempel behöver både fritidshemmets och gruppen för nyanlända elevers verksamheter utvärderas och följas upp.

Skolinspektionen bedömer att skolan har ett tydligt och strukturerat arbete för att förebygga och förhindra kränkningar av elever. Dock behöver skolans plan mot kränkande behandling även innefatta åtgärder för fritidshemmets specifika verksamhet och skolans ordningsregler måste upprättas tillsammans med eleverna.

Fritidshemmet behöver utveckla arbetet med att ge eleverna en inblick i när-samhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. I övrigt bedömer Skolinspektionen att verksamheten i fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande.

Avslutningsvis bedömer Skolinspektionen, trots de brister som identifierats, att rektorn har kunskap om det inre arbetet i skolan, och tar ansvar för att skolans personal ska arbeta utifrån läroplanens krav samt ser till att utbildningen utvecklas. Flera av de brister som framgår av detta beslut har dessutom identifierats och dokumenterats i skolans kvalitetsredovisning under rubriken "Prioriterade åtgärder för utveckling". Mot bakgrund av skolans resultat är det dock viktigt att rektorn säkerställer att arbetet mot högre måluppfyllelse fortsätter i skolan.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 oktober 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Samordna undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna ges möjlighet till överblick och sammanhang och att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

För utbildningen i grundskolan gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger dels utbildningens värdegrund och uppdrag, dels mål och riktlinjer för hur utbildningen ska bedrivas. Läroplanen innehåller även kursplaner för grundskolan. Kursplanerna innehåller respektive

ämnes syfte och centrala innehåll. Enligt skollagen och läroplanen ska undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Vidare anger läroplanen att lärarna ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen för att ge eleverna överblick och sammanhang.

I intervjuer och samtal med lärare och elever framkommer att det varierar i vilken grad lärare samarbetar sinsemellan och kring flera ämnesområden. Tillsynen visar att samarbetet mellan lärare och ämnesområden är mer utvecklat i förskoleklass till årskurs 3 samt i årskurs 4-6. Rektorn beskriver att det är tydligt vad man ska samverka kring och att det sedan länge finns ett genuint intresse bland lärarkåren i F-3 kring samverkan. Lärarna i årskurs 7-9 uppger i samtal med Skolinspektionen att de inte har tid för gemensamma samarbeten. Lärarna i F-6 uppger att de arbetar tematiskt i sina respektive arbetslag men att de saknar den röda tråden i hela skolan. De uppger även att ett skäl till att de inte samarbetar i större omfattning är av lokalmässiga skäl, då undervisningen bedrivs i separata byggnader för årskurs F-3 och 4-6. Rektorn bekräftar att arbetet med att samordna ämnesområden behöver utvecklas på skolan, framförallt i årskurs 7-9.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister inom området undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 11 §, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s 674) anges att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen utan att det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida. I läroplanen

tydliggörs lärarnas ansvar för inflytande genom att de svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

Av intervjuer och samtal med lärare och elever framgår att undervisningen i huvudsak planeras av lärarna. Lärarna uppger att man har klassråd och elevråd men när det gäller undervisningen är det de som för det mesta anger ramar för ämnesområdena. Eleverna uppger att de sällan får komma med förslag och eleverna i de högre årskurserna bekräftar att det är lärarnas ramar som styr och att de inte kan påverka så mycket. Lärarna bekräftar det och en del av lärarna uppger även att eleverna inte vill ha inflytande. Även Skolinspektionens enkäter som eleverna getts möjlighet att svara på inför tillsynen av skolan bekräftar denna bild. Tillsynen visar således att det varierar i vad mån eleverna ges ett reellt inflytande över sin utbildning och att lärarna inte har något systematiskt sätt att ge eleverna möjlighet till ett aktivt inflytande över undervisningen och sitt eget lärande eller inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Utredningen visar sammanfattningsvis att det finns brister i elevernas inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen,

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att ordningsregler har utarbetats under medverkan av eleverna och följs upp vid skolan och fritidshemmet.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling för skolan och fritidshemmet där åtgärderna som anges är anpassade efter varje verksamhets specifika behov och förutsättningar.

Motivering

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Vidare ska, enligt skollagen, huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Tillsynen visar att skolan har separata trivselregler för de olika stadierna och skolhusen som klasserna är inrymda i. Dock framkommer att de gemensamma ordningsreglerna för hela skolan inte är framtagna under medverkan av eleverna och heller inte har följts upp under de senaste åren. Detta bekräftas både av rektorn och av de elever som Skolinspektionen intervjuar.

Skolinspektionen har även tagit del av Sjöängsskolans plan mot kränkande behandling, kallad "Likabehandlingsplan 2013, plan mot diskriminering och kränkande behandling". Av planen framgår hur man arbetar med förebyggande och främjande åtgärder vid skolenheten samt åtgärder som ska vidtas i händelse av kränkningar, mobbning eller trakasserier. Planen återspeglar dock inte fritidshemmet och vilka speciella behov denna verksamhet har. Det finns därmed inga specifika åtgärder kopplade till fritidshemmet.

Utredningen visar att det finns brister kring ordningsreglerna och skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 § och 6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Utforma besluten om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång så att de anger skälen för beslut.
- Utarbeta åtgärdsprogrammen så att de anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Åtgärdsprogram

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, så ska detta anmälas till rektorn. Vidare ska enligt skollagen ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektion har tagit del av ett urval av åtgärdsprogram som upprättats och kan utifrån dessa, samt av dokumentation och lärarintervjuer, konstatera att skolan har en tydlig arbetsgång gällande utarbetande av åtgärdsprogram. Dock är åtgärdsprogrammen av varierande kvalitet och rektorn och representanter för elevhälsan bekräftar även det som Skolinspektionens dokumentstudier visar, att skolan använder sig av två olika mallar för åtgärdsprogram.

Utredningen visar att åtgärdsprogrammen är allmänt hållna och innehåller formuleringar som "nå målen i läroplanen" eller "förstärkt studiemotivation". Även de åtgärder som skolan ska sätta in är oftast för generellt hållna så att åtgärdsprogrammen inte alltid är utvärderingsbara. Åtgärdsprogrammen är heller inte alltid kopplade till kunskapsmålen i läroplanen och kunskapskraven. Den åtgärd som förekommer i flera av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av lyder enligt följande "liten undervisningsgrupp/ samverkansklass". Det saknas även information om hur de planerade åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Det förekommer åtgärdsprogram där det under rubriken för uppföljning och utvärdering står "ständigt pågående process", "löpande" eller "nästa åtgärdsprogram". För åtgärdsprogrammen avseende nyanlända elever finns inte heller datum för uppföljning och utvärdering med.

Beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång

Enligt skollagen får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp. Anpassad studiegång får beslutas om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar och innebär att avvikelser får göras från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Besluten ska även innehålla skälen till varför eleven ska ges särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller varför anpassad studiegång är nödvändigt.

I Sjöängsskolan finns en grupp för nyanlända elever samt fyra andra särskilda undervisningsgrupper. Skolinspektionen kan konstatera att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång finns för dessa elever. Dock visar tillsynen att skälen för dessa beslut inte finns redovisade, det vill säga varför skolan bedömer att elevens behov av särskilt stöd bättre kan tillgodoses genom undervisning i särskild undervisningsgrupp eller genom anpassad studiegång. Skolinspektionen vill framhålla att ett beslut om anpassad studiegång kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9-12 §§, 29 kap. 10 § skollagen, 20-21 §§ förvaltningslagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2012:16) anges att de skriftliga omdömena bör utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper och kunskapsutveckling i förhållande till läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av Sjöängsskolans skriftliga individuella utvecklingsplaner. Av dessa framgår inte alltid tydligt vilka insatser skolan behöver vidta för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Även de skriftliga omdömena är av varierande kvalitet och inte alltid tydliga i hur långt eleven har nått i sin kunskapsutveckling. Till exempel kan det stå "plugga mer", "ta reda på vad som behöver göras", "räcka upp handen". Eleverna i de högre årskurserna uppger vid intervjuer och samtal med Skolinspektionen att alla lärare inte har skrivit skriftliga omdömen i sina ämnen när de ska ha sina utvecklingssamtal. Rektorn bekräftar att han känner igen att alla lärare inte skrivit skriftliga omdömen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans individuella utvecklingsplaner. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) följer att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Vidare, enligt skollagen, är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräckligt för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Av skolledningens redovisning till Skolinspektionen framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs på skolan. Arbetet är dokumenterat i både skolans arbetsplan 2012-2013 samt i skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2011/2012. Det finns en struktur för kvalitetsarbetet som bygger på skolledningens uppföljning och utvärdering inom bland annat skolans resultat, (Betygsstatistik, läsutvecklingsresultat (LUS) och resultat på nationella prov). Även enkäter kring trygghet och trivsel, lärande, inflytande och delaktighet utvärderas. Lärare i vissa klasser gör också R A M (Resultat -Analys – Måluppfyllelse) som är en form av resultatanalys på klassnivå och som rektorn följer upp med lektionsbesök och samtal.

Intervjuerna med skolledningen och de lärare och personal som Skolinspektionen intervjuat och samtalat med visar dock att uppföljningen och utvärderingen i gruppen för nyanlända elever och på fritidshemmet behöver utvecklas. Mot bakgrund av skolans låga kunskapsresultat inom vissa områden gör Skolinspektionen bedömningen att rektorn behöver ta ytterligare ansvar för att vidareutveckla skolans kvalitetsarbete kring detta, det vill säga följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Att synliggöra och utvärdera skolans samlade resultat är viktiga underlag så att skolan kan ompröva sina metoder för att öka måluppfyllelsen. Det är också angeläget att skolan i sitt systematiska kvalitetsarbete utvärderar och säkerställer att de stödinsatser som görs också leder till avsedda resultat.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4 och 5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

Personalkompetens**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Redovisa en plan med konkreta åtgärder som ska vidtas för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de bedriver.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

I intervju med rektorn och i intervju och samtal med lärare framkommer att det finns lärare som helt saknar lärarexamen. Det gäller lärare som undervisar i ämnena hem - och konsumentkunskap, matematik, svenska, bild, slöjd och no-ämnena.

Utredningen visar att det finns brister avseende personalens utbildning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lagen om införande av skollagen (2010:801)

Fritidshemmets uppdrag och innehåll**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Fritidshemmets uppdrag och innehåll.

- Se till att fritidshemmet arbetar för att eleverna får en inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings och kulturliv.

Motivering

Fritidshemmet regleras i ett eget kapitel i skollagen och ska även, i tillämpliga delar, följa läroplanen för grundskolan och förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11). I skollagen anges att fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklass och grundskolan och stimulera elevernas utveckling och lärande

samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Enligt läroplanen ska fritidshemmet även arbeta för att eleverna får en inblick i närsamhället och dess, arbets-, förenings- och kulturliv.

Under samtal och intervju med fritidshemmets personal liksom av skolans/fritidshemmets planeringsdokument framkommer att fritidshemmet inte har något samarbete med närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. Det innebär att utbudet av aktiviteter till eleverna blir begränsat och inte i tillräcklig grad utformas utifrån elevernas ålder och mognad, behov och intressen. Ett samarbete med närsamhället är av stor betydelse i arbetet med att erbjuda eleverna en meningsfull fritid.

Skolinspektionen konstaterar att fritidshemmet inte arbetar för att eleverna ska få en inblick i närsamhället. Stockholms kommun föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning

14 kap. 2 § skollagen, Lgr 11 2.6 Skolan och omvärlden

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Anki Näckstam
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).